

Begrepp utan innehåll

Erik Dahmén:s artikel om strukturarbetslösheten [Dahmén 1973] hade bl a syftet att precisera begrepp. Jag tycker inte att artikeln lyckades i denna ambition.

För att renodla strukturarbetslösheten, söker Dahmén den efterfrågenivå och den lönerelationsnivå där ytterligare efterfrågeökningar respektive relativa löneändringar inte leder till höjd sysselsättning. Endast den arbetslöshet som kvarstår i detta läge kan benämnas strukturell, enligt Dahmén.

I min mening är den entydighet som Dahmén eftersträvar inte möjlig. Höjningarna i arbetskraftsutnyttjandet kommer att bli allt mindre vid successiva ökning av totalefterfrågan. Men det är svårt att föreställa sig den punkt (utom där alla som önskar arbete till rådande lön, är sysselsatta, förstås), där ytterligare efterfrågeökning inte ger någon som helst höjning i sysselsättningen. Det är lika svårt att se den definitiva punkt där ändrade lönerelationer inte skulle öka arbetskraftsefterfrågan, utom naturligtvis när alla löner motsvarar arbetskraftens marginalprodukt, och den "lönestrukturella" arbetslösheten är 0.

Strukturarbetslösheten försvinner helt enkelt i Dahmén:s definition. Om efterfrågan och lönerelationerna anpassats tillräckligt, kommer t o m de utbildade, halvgamla och psykiskt och fysiskt handikappade som han talar om, att sugas upp i den aktiva arbetsstyrkan.

Det finns förstås en brasklapp i Dahmén:s framställning. Löneanpassningen begränsas nämligen i hans argumentering till vad som "under rådande politiska och psykologiska förhållanden inte framstår som alldeles uteslutet". För praktisk tillämpning måste naturligtvis en liknande begränsning också gälla för de ök-

ningar i totalefterfrågan som han resonerar om. För varje enhetshöjning i efterfrågan kommer nämligen sysselsättningstillskottet att bli allt mindre, inflationstrycket allt större. Snart nog stöter vi därför även här mot ett politiskt-psykologiskt tak, där ytterligare efterfrågehöjningar blir "omöjliga".

Men om vi nu accepterar att möjligheterna att manipulera med efterfrågan och med lönerelationerna begränsas av våra samhällsinstitutioner och värderingar, blir det absoluta tankeexperiment som Dahmén föreslår, mindre intressant. Mera värdefullt blir det däremot att studera hur sysselsättningen påverkas av de politisk-psykologiska begränsningar som gäller för den ekonomiska politikens beslutsfattare. Det blir också intressant att studera under vilka förutsättningar de rådande begränsningarna kan göras mer flexibla. Senare delen av Dahmén:s artikel går också in på spörsmål av detta slag. Med rådande ekonomisk politik, delvis dikterad av de psykologiska och institutionella förhållandena i vårt land, har vi fått en arbetslöshet som högkonjunkturen inte rör på. Huruvida den ska kallas strukturell eller något annat, är, i min mening, en underordnad fråga.

Fil dr *Marian Radetzki*,
Paris

Referens

Dahmén, Erik, [1973], "Överdrifter om 'strukturell' arbetslöshet", *Ekonomisk Debatt*, årgång 1, nr 2.